בס"ד

גליון מס' 880

פרשת ויצא תשפ"ז

עלה והצלח

גליון שבועי למבקשי התרופה והעצה לעובדא
למעשה במשנת רביה"ק מוהר"ן מברסלב זיע"א

האוצרות השבוע:

- בקשה ע"י ההודאה — עלי מרפא
- בידך אפקיד רוחי — שער הגיליון
- ברגע המדויק — יין הונגרי
- האם יש בך ח"ו כפירה? — למעשה
- הרה"ק מאווריטש זי"ע — בני היכלא

התורה הזמנית:

- הסתכלות בשכל — דרכי נועם
- פנינים מהלימוד היומי בלקו"מ ולקו"ה — איין בלעטל
- הבעירה שבלב — כוכבי אור
- ירידה לצורך עליה — עומק הפרשה
- המקל עם השמות — חנוך לנער
- אהבת ה' — שאל בני
- דיני צירוף עיסות לחלה — הלכה פסוקה

עלי מרפא

רבי נתן מדבר אליך!

אם תודה להשי"ת על העבר, תוכל לבקש על העתיד.

יום א' וישב תקצ"ד:

וְהִנֵּה בְּשַׁבָּת זֶה שֶׁעָבַר דִּבַּרְתִּי הַרְבֵּה בְּעִנְיַן "יְמֵי חֲנֻכָּה הֵם יְמֵי הוֹדָאָה", שֶׁצָּרִיךְ הָאָדָם לְהַמְשִׁיךְ דֶּרֶךְ זֶה לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל לְשִׁמּוֹ הַגָּדוֹל יִתְבָּרַךְ תָּמִיד, אֲפִלּוּ בְּתוֹךְ מָעוֹף צָרָה וְצוּקָה רח"ל, גַּם אָז יוֹדֶה לְשִׁמּוֹ הַגָּדוֹל יִתְבָּרַךְ עַל גְּדֶל הַחֲסָדִים שֶׁעָשָׂה עִמּוֹ עַד הֵנָּה, וְעַל כָּל הַהַרְחָבוֹת הַגְּדוֹלוֹת שֶׁמּוֹצִיא בְּתוֹךְ הַצָּרָה עַצְמָהּ בִּבְחִינַת "בַּצַּר הִרְחַבְתָּ לִי", וְעי"ז הַיְקָא - שֶׁגַּם בְּעֵת הַצָּרָה יָבִיא תּוֹדָה עַל הֶעָבָר - עי"ז יוּכַל לְצַעֲקֹ עַל לְהַבָּא.

וּבְרַחֲמָיו הָעֲצוּמִים יְזַכֵּנוּ לְקַבֵּל יְמֵי חֲנֻכָּה הַקְּדוֹשִׁים בְּשִׂמְחָה, וְנִזְכֶּה תָּמִיד לְבְחִינַת תּוֹדָה וְהוֹדָאָה, שֶׁזֶּה עִקַּר שַׁעֲשׁוּעַ עוֹלָם הַבָּא, וְגַם לִלְמֹד הָרְבֵּה הֲלָכוֹת מֵאֲרְבָּעָה שֻׁלְחָן עָרוּךְ בְּכָל יוֹם, עַד שֶׁיָּאִיר הָאֱמֶת בְּרִבּוּעַ הַדִּבּוּר, וְנִזְכֶּה לְהַמְשִׁיךְ הַשִּׂמְחָה שֶׁל שַׁבָּת לִימֵי הַחֹל, עַד שֶׁיִּתְגַּלֶּה אַחְדוּת הַפְּשׁוּט מִתּוֹךְ פְּעָלוֹת מְשֻׁתָּפוֹת. (עַיֵּן כָּל זֶה בְּלִקּוּטֵי מוֹהר"ן תִּנְיָנָא סִימָן ב).

אַשְׁרֵינוּ שֶׁאָנוּ מְדַבְּרִים מִזֶּה, בְּפֶרֶט שֶׁתְּהִלָּה לְכָל יֹשֵׁב בְּיֵדֵינוּ כָּל הַתּוֹרָה הַזֹּאת, וּתְפִלָּה נוֹרָאָה הַנּוֹבַעַת מִשָּׁם, מִלְּבַד עוֹד תּוֹרוֹת נִפְלָאוֹת כַּהֲנָה וְכַהֲנָה, וּתְפִלּוֹת נִפְלָאוֹת הַנּוֹבְעִים מֵהֶם אֲשֶׁר עוֹלִים מֵהֶם שַׁעֲשׁוּעִים לְפָנָיו יִתְבָּרַךְ שֶׁלֹּא עָלוּ מִימוֹת עוֹלָם, הַט אָזְנְךָ וּלְבָבְךָ וּשְׁמַע וְהָבֵן הֵיטֵב מָה שֶׁנַּעֲשָׂה, כִּי הָרְפוּאוֹת שֶׁהִקְדִּים בְּחַסְדּוֹ הֵם עוֹלִים עַל הַכֹּל, כִּי מֵעוֹלָם לֹא הָיוּ עֲדַיִן רְפוּאוֹת הַנָּפֶשׁ כָּאֵלֶּה שֶׁמּוֹעִילִים אֲפִלּוּ לְחוֹלִים אֲנוּשִׁים שֶׁבְּעַתִּים הַלָּלוּ בְּעִקְבוֹת מְשִׁיחָא.

נָתָן מִבְּרֶסְלֶב

חק ולא יעבור

יום	יום לחודש	ליקוטי מוהר"ן קמא	ליקוטי הלכות ח"ב	משנה ברורה ח"ג	דף היומי ערכין	ליקוטי תפילות
שבת	יא	עח.	נב	קלב.	ד	שפ שי
א	יב	עח:	נג	קלב:	ה	שיא שיב
ב	יג	עט.	נד	קלג.	ו	שיג שיד
ג	יד	עט:	נה	קלג:	ז	שטו שטז
ד	טו	פ.	נו	קלה.	ח	שיז שיח
ה	טז	פ:	נז	קלד:	ט	שיט שכ
ו	יז	פא.	נח	קלה.	י	שכא שכב

עיין: התורה הזמנית: ליקוטי מוהר"ן ח"א תורה א' - ח"ב תורה ע"א

מה קורה כשאתה ישן?

. בכל יום אדם תורם כשליש מהיום שלו לפעולה מרוקנת וחסרת משמעות: שינה.

ספק אם שמנו לב, אבל בין רבע לשליש מהחיים שלנו, חולף כשאנחנו בכלל לא כאן. בכל יום אדם תורם כשליש מהיום שלו לפעולה מרוקנת וחסרת משמעות: שינה. לא חבל?

זו לא באמת שאלה, כי אין לנו הרבה ברירה. אף אחד לא שואל אותנו אם נרצה לישון או לא, זה פשוט קורה. הגוף מתעייף, הסוללה נחלשת, ואין ברירה אלא להשכיב אותו במיטה ולהמתין שהוא יגמור להיטען בכדי שאפשר יהיה להמשיך הלאה. ננסה אבל לדמיין מצב בו אפשר לבחור בין חיים עם שינה לבין חיים ללא שינה; האם מישהו מאתנו היה בוחר באפשרות הראשונה?

מאחורי השאלה התיאורטית מסתתרת שאלה מהותית: לשם מה נבראה השינה. את המציאות בה אדם מוכרח לישון ובכל יום, ברא ה' יתברך. והוא לא בורא דברים סתם. אם הוא יצר הכרח להקדיש בכל יום כמה וכמה שעות לשינה, כנראה יש בה באותה שינה משהו מאד משמעותי שמצדיק את הפעולה שנראית כל כך מיותרת וחסרת משמעות.

סיפור השינה

התשובה נמצאת בפרשת השבוע. התורה מספרת באריכות על יעקב אבינו, והסיפור מתחיל בפירוט לא שגרתי אודות: שינה וחלום. התוכן של החלום הוא כמובן חשוב, ויש בו התגלות והבטחה של ה' יתברך ליעקב. אבל לא זה הסיפור. היו הרבה גילויים ונבואות של ה' יתברך לכל האבות, כולל יעקב, בלי צורך בשינה וחלומות.

יש כאן עסק מיוחד סביב השינה. ארבע עשרה שנים הוא בחר שלא לשכב לישון, וכעת לראשונה - ה' יתברך 'הופך' את העולם כדי שהוא דווקא כן ישכב לישון, ודווקא במקום הקדוש בעולם. השמש שוקעת שלא בעונתה, והוא 'נאלץ' לשכב לישון. ואז, דווקא אז, הוא זוכה להתגלות הראשונה של נבואה, והוא קם בהתרגשות ואומר: אכן יש ה' במקום הזה. יש גילוי מיוחד דווקא באמצעות השינה, שלא ידעתי על קיומו.

הנחת היסוד היא, שחיים משמעותם פעילות ועשייה. ואכן, האבות הקדושים היו מלאי חיים ומלאי פעילות ועשייה. אברהם אבינו לא נח ולא שקט, והיה עסוק מבוקר ועד בוקר בפעילות עצומה של חסד וגילוי ה' בעולם. יצחק אבינו אף הוא היה עסוק כל יומו וחייו בעבודת ה'; לא בפרהסיא ובפעילות החוצה כמו אברהם, אלא יותר בהתכנסות אישית ועבודת היראה בינו לבין קונו.

יעקב אבינו מנסה להמשיך בדרכם, והוא הולך ונטמן ארבע עשרה שנה בבית שם ועבר. לומד תורה כל היום וכל הלילה, ואפילו לא שוכב לישון. אבל לא, עבורו נכון תפקיד נוסף שונה וחדש: ללמוד איך לישון.

התנועה של שינה, היא ההיפך הגמור מפעילות ועשייה. היא גם בפשטות ההיפך מחיים; שינה

> **"השינה היא רגע שבו אדם מרים ידיים ואומר: אני לא באמת יכול. מה אני בסך הכל? חלש וחסר אונים.**

אחד מששים במיתה. ודווקא משום כך, יש בה גילוי מיוחד שאין בשום פעילות ועשייה. השינה היא רגע שבו אדם מרים ידיים ואומר: אני לא באמת יכול. מה אני בסך הכל? חלש וחסר אונים. רק עבדתי כמה שעות, וכבר נגמר לי הכח.

אפשר להסתכל על זה בייאוש, ולומר: נו, זה מה יש. זה מי שאני. ואפשר לבחור אחרת ולומר: אני אמנם חלש וחסר אונים, אבל יש מי שבאמת חזק ורב אונים, ואני מפקיד את עצמי בידיו. אומר שמע ישראל, 'בידך אפקיד רוחי', ומוסר את עצמי בידו. ואז? מקבלים כוחות חדשים, עמוקים ועצומים הרבה יותר. כח של עשייה שמלווה בניגון של אמונה.

תפילת ערבית

שינה היא לא רק פיזית, ולאו דווקא בלילה. אדם פוגש סוגי מצבים שונים; רגעים של חיות אנרגיה ורצון לפעול, ורגעים של חולשה וכבדות. הנטיה באותם רגעים היא לנסות בכח או לוותר ולהתייאש, ואז בעצם לבזבז זמן ולפספס הזדמנות. אפשר לבחור אחרת: לישון. קשה לך? חשוך לך? תתפלל ערבית ותלך לישון.

ערבית היא לא משהו שחייבים; תפילת ערבית רשות. בשונה משחרית ומנחה, לא מדובר בתפילה 'אקטיבית' שבה בוחרים לעשות משהו. אדרבה, זו תפילה של הרמת ידיים, שיש בה אמירה: קח אבא, אני משחרר. אני שלך וחלומותי שלך. יעקב פעל עבורנו את הרשות והיכולת להפוך את הלילה והשינה להתקרבות והתחדשות. אז איך אפשר בלי שינה. (ע"פ לקו"מ סי' ל"ה)

יין הונגרי

טעימות דברי אמת מפי מעתיקי השמועה
החסיד רבי נחמן בורשטיין זצ"ל

הרגע המדויק לישועה

שָׁמַעְתִּי מֵרַבִּי אִיטְשֶׁע מֵאִיר קוֹרְמָן זַ"ל, שֶׁסִּפֵּר שֶׁבִּזְמַן דָּחֳקוֹ אָז בְּעֶרֶב פֶּסַח שָׁלְחוּ אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ מֵרֵיירִיד צְרוֹר הַכֶּסֶף לְמוֹהֲרַנַ"ת זַ"ל לִכְבוֹד הוֹצָאוֹת חַג הַפֶּסַח בְּיַד אֶחָד מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ שֶׁנָּסַע עַל הַיָּרִיד בִּבְרֶסְלֶב וּמִקֹּדֶם נִכְנַס אֶל מוֹהֲרַנַ"ת לִמְסֹר לוֹ הַכֶּסֶף עִם עוֹד כַּמָּה אֲנָשִׁים מֵאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ אֲשֶׁר גַּם כֵּן בָּאוּ עַל הַיָּרִיד, אֲבָל מוֹהֲרַנַ"ת כְּדַרְכּוֹ בַּקֹּדֶשׁ שׂוֹחַח אִתָּם אֲרֻכּוֹת מֵעִנְיְנֵי הֶחָג הַקָּדוֹשׁ עַל פִּי דַּעַת רַבֵּנוּ זַ"ל כַּדָּת מַה לַּעֲשׂוֹת בְּיָמִים אֵלֶּה בַּעֲבוֹדַת ה' לְהָכִין עַצְמָם בְּכִסּוּפִין וְגַעְגּוּעִים וּבִתְפִלּוֹת וְתַחֲנוּנִים בֵּינָם לְבֵין קוֹנָם לִזְכּוֹת לִקְדֻשַּׁת הַפֶּסַח שֶׁהוּא רֹאשׁ לְכָל הַמּוֹעֲדוֹת וְהָאוֹרוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת אֲשֶׁר יוֹרְדִים בְּלֵיל הַסֵּדֶר וְנִשְׁפָּעִים לְכָל הַשָּׁנָה וְכוּ', וְהֵם נִתְלַהֲבוּ וְנִתְעוֹרְרוּ מְאֹד מֵהַדִּבּוּרִים הַנִּפְלָאִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר הֶחֱיָה אֶת נַפְשָׁם, וְאַחַר כָּךְ נִפְרְדוּ מִמֶּנּוּ בְּבִרְכַּת הֶחָג כַּנָּהוּג וְהָלְכוּ לָהֶם, וְמוֹהֲרַנַ"ת זַ"ל לֹא הִזְכִּיר כְּלָל בְּשִׂיחָתוֹ מִדָּחֳקוֹ וּמְצוּקָתוֹ הַגְּדוֹלָה, וְהָאִישׁ אֲשֶׁר צְרוֹר הַכֶּסֶף בְּיָדוֹ גַּם כֵּן הָלַךְ אִתָּם מִבְּלִי לִמְסֹר הַכֶּסֶף לְמוֹהֲרַנַ"ת זַ"ל כִּי שָׁכַח לְגַמְרֵי מֵהַשְּׁלִיחוּת שֶׁהֻטַּל עָלָיו, מֵחֲמַת דְּבֵקוּתוֹ בְּהַדִּבּוּרִים הַיְקָרִים שֶׁיָּצְאוּ מִפִּי מוֹהֲרַנַ"ת זַ"ל בְּעִנְיָנָא דְּיוֹמָא, וַעֲדַיִן בְּבֵית מוֹהֲרַנַ"ת זַ"ל שׂוֹרֵר הַמַּחְסוֹר הֶחָמוּר לְצָרְכֵי הַפֶּסַח.

וְרַבִּי נַחְמָן טוּלְטְשִׁינֶער עָמַד אָז לְיַד מוֹהֲרַנַ"ת זַ"ל עָצוּב וּמֻדְאָג מְאֹד מִזֶּה שֶׁאֲפִלּוּ אֲנָשָׁיו לֹא יָדְעוּ לְמַלֵּא מַחְסוֹרוֹ וְהָלְכוּ לָהֶם מִבְּלִי לְתָמְכוֹ עֲבוּר צָרְכֵי הַפֶּסַח, וְהִרְגִּישׁ זֹאת מוֹהֲרַנַ"ת זַ"ל בְּפָנָיו שֶׁל רַבִּי נַחְמָן טוּלְטְשִׁינֶער, וּכְדֵי לְחַזְּקוֹ הִתְחִיל לְהַסְבִּיר לוֹ בִּמְאוֹר פָּנָיו עִנְיַן בִּטָּחוֹן וּפַרְנָסָה שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ מְסַבֵּב כָּל מִינֵי סִבּוֹת בְּאֹפֶן נִפְלָא אֵיךְ לְהַשְׁפִּיעַ לְהָאָדָם כָּל צָרְכּוֹ דֶּרֶךְ צִנּוֹרוֹת הַשֶּׁפַע וְהַפַּרְנָסָה וּשְׁאָר הַיְשׁוּעוֹת שֶׁיּוֹרְדִים מִלְמַעְלָה עַד שֶׁמַּגִּיעַ לְהָאָדָם בְּעִתּוֹ וּבִזְמַנּוֹ וּבַשָּׁעָה הַנְּכוֹנָה, עַד שֶׁלִּפְעָמִים הַשֶּׁפַע הַנִּצְרָךְ נִמְצָא כְּבָר בַּבַּיִת וּמִסְתַּלֵּק בַּחוּץ מֵחֲמַת שֶׁעֲדַיִן לֹא הִגִּיעַ הָעֵת לְקַבָּלַת הַשֶּׁפַע כְּמַ"ש עֵינֵי כֹל אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּ וְאַתָּה נוֹתֵן לָהֶם אֶת אָכְלָם בְּעִתּוֹ - בְּעִתּוֹ דַּיְקָא לֹא מֻקְדָּם וְלֹא מְאֻחָר אֲפִלּוּ בְּרֶגַע אַחַת, כִּי הַקְדָּמַת הַשֶּׁפַע יָכוֹל לְהַזִּיק חַס וְשָׁלוֹם לְעִנְיָן אַחֵר, וְזֶה מִנִּפְלָאוֹת תְּמִים דֵּעִים וְכוּ', וְהִרְחִיב לוֹ הַדִּבּוּר בָּזֶה, וְהִנֵּה תּוֹךְ כְּדֵי שִׂיחָתוֹ בָּא בִּמְרוּצָה הַשָּׁלִיחַ הַנַּ"ל לְבֵיתוֹ וּמָסַר לוֹ צְרוֹר הַכֶּסֶף בְּהִתְנַצְּלוּתוֹ וּבַקָּשַׁת מְחִילָה עַל עִכּוּב הַשְּׁלִיחוּת מֵחֲמַת הַשִּׁכְחָה, וְנִתְפַּעֵל מְאֹד רַבִּי נַחְמָן טוּלְטְשִׁינֶער מִגֹּדֶל בִּטְחוֹנוֹ שֶׁל מוֹהֲרַנַ"ת בְּשַׁעְתָּא דְּחִיקָא כָּזֹאת וּמִשִּׂיחָתוֹ בְּיִשּׁוּב הַדַּעַת נִפְלָא כָּזֶה כְּאִלּוּ לֹא חָסֵר לוֹ כְּלוּם, וְנִתְמַלֵּא רַבִּי נַחְמָן טוּלְטְשִׁינֶער שִׂמְחָה גְּדוֹלָה וּפָנָיו צָהֲלוּ מִקַּבָּלַת הַשֶּׁפַע הַזֶּה עַד שֶׁאָמַר לוֹ מוֹהֲרַנַ"ת זַ"ל "נַחְמָן! זֶעהסְטוּ אָז אַצִינְדֶערְט אִיז גֶעקוּמֶען דִּי רֶגַע פוּן דִּיא יְשׁוּעָה, נִישְׁט פְרִיעֶר נִישְׁט שְׁפֶּעטֶער, אוּן דָּאס הֵייסְט דֶּער אֶמֶת'ר בִּטָּחוֹן אָז דִּי יְשׁוּעָה וֶועט קוּמֶען צוּא דֶּער רִיכְטִיגֶער צַיְיט".

נצור לשונך

הלכות לשון הרע

המשך הדרכים איך להנצל משמיעת לשון הרע:

ג. עוד יש עצה להנצל משמיעת לשה"ר ע"י שינוי הנושא של השיחה, לדברים אחרים שאין בהם לשה"ר. כגון כשהחבר שואל: 'מה קרה עם פלוני?', תחזור ותאמר בקול: 'שמעת מה שהיה?' ותסיט את השיחה לענין אחר שאין בו לשה"ר.

ד. אם אין עצה אחרת, יש להפסיק השיחה אף בצורה מעליבה, כגון לומר: 'איני רוצה לשמוע פטפוטי הלשון הרע שלך'. אך התורה דרכיה דרכי נועם ונתיבותיה שלום, לכן אין להשתמש בעצה זו כשיש דרך אחרת בלי לפגוע בזולת.

המקשיב לשה"ר כדי שלא לפגוע במדבר, עובר על לאו ד'לא תשא שמע שוא', ועל 'לפני עוור לאתתן מכשול', וכן על 'לא תחניפו את הארץ' שמחמת הנאה פרטית אינו מוחה בעוברי עבירה, ונמנה בין כת החנפים שאין מקבלין פני שכינה ר"ל. (קיצור הל' לשה"ר פ"ו סעיף ה)

וְכִי עִקַּר הָאַהֲבָה הִיא כְּדֵי לְקַשֵּׁר עַצְמוֹ עִם הַטּוֹב שֶׁבְּכָל יִשְׂרָאֵל, וְלִכְלֹל עִמָּהֶם יַחַד בְּאַהֲבָה וְאַחְדוּת:

ליקוטי הלכות, ברכות הראייה וב"פ ד, ד

למעשה

המדריך לחיים

בעקבות מעשה 'מבעל תפילה'

ספיקות באמונה בשעת התפילה

א] קרירות בתפילה היא שלום של סטרא אחרא:

הנה בעומק נפש האדם קיים מחלוקת תמידית בין שני כוחות. מצד אחד יש יצר טוב שמאמין בהשי"ת, ומאידך יש יצר הרע שכולו כפירות וקושיות. ותכלית האמונה היא לעבדו בכל לבבכם - שני יצריך, היינו שלום דקדושה - שגם היצר הרע יודה ויסכים למציאות האמונה.

אלא שלשם כך יש מתחילה להכיר את הכפירה, דהיינו אותו מקום שבלב שאינו רוצה לקבל האמונה, ואז יוכל לומר לו בתוקף שבוודאי יש ה'.

כי לעומת השלום דקדושה, יש בחינת "שלום דסטרא אחרא", והוא שהיצר הרע שולט לגמרי עד שאין האדם שומע כלל קול היצר טוב. ומרוב קרירות ובלבולים אינו מרגיש שיש לו קושיות כלל, ורק כשמעורר בדעתו מחשבת אמונה, לצייר שמלוא כל הארץ כבודו, אז יכול להרגיש התנגדות וכבדות להסכים לאמת הזו.

ב] כלל גדול - בלבול הוא סימן טוב:

כל אימת שאדם מרגיש בלבול או התנגדות בליבו לקבל האמונה בשעה שמתפלל - סימן יפה הוא שבוודאי יש יצר טוב שכן מאמין. כי עצם ההתנגדות מורה שיש כאן יצר טוב ויצר הרע הנלחמים זה בזה, כי לפני שהתעורר לחשוב איזה מחשבה של אמונה שה' עומד עליו ומאזין לתפילתו, אפילו מחלוקת לא הייתה.

ועכשיו משנתגלו צדדי המחלוקת, עכשו יש כלי להכרעת האמונה ולעשות שלום שגם היצר הרע יודה על האמת. כי יש שאדם כלל אינו מרגיש מחשבות זרות בתפילה מחמת שכל מוחו במחשבה זרה אחת, ואפילו אינו שם ליבו לכך. וכמו בענין קדושת הברית, מי שמרגיש מלחמה ומחשבות אסורות, ומי שעדיין מפריע לו כשרואה דבר אסור, אות הוא שמתייגע לקדש מחשבתו.

ג] שלוש בחינות בהכרעה ובתפילה:

אחר שהכיר המחלוקת צריך הכרעה. ויש בזה שלוש בחינות: הראשונה - כשיש לו מוחין להסביר ולהאיר לעצמו האמונה בשכל בהיר, בבחינת 'רחל יפת תואר' (שעל כן עיקר הגלות היא בבחינת 'רחל', כי מאז החורבן נסתלקה הבהירות והארת הדעת). השנייה - כשמתגברות הקושיות ואי אפשר לבאר בשכל, אזי יכריע במהירות ובאמונה פשוטה וחדה בלי שום התפלפלות. השלישית - בזמן בלבול כבד שאין מועיל בו לא שכל ולא הכרעה, אזי העצה להסיח דעתו למקומות אחרים או לישון להרגיע הנפש.

כך גם בתפילה: יש עת שהתפילה מאירה בבהירות הדעת והתלהבות הלב; ויש עת שאין הרגש, ואז מתפלל בכוח ההכרעה הפשוטה והחזקה שהוא עומד לפני המלך. ויש עת של מוחין דקטנות ובלבול גמור, שכל עבודתו היא רק להחזיק מעמד, להסיח דעתו מן הבלבולים ולומר התיבות בפשיטות.

הליכות

שיחות ומנהגים

לברוח רק להשי"ת

הָיָה אֶחָד מִידִידֵי נְעוּרָיו שֶׁל מוֹהַרְנַ"תְּ, שֶׁנָּשָׂא אִשָּׁה בְּעִיר מָאהָלוֹב, וְנַעֲשָׂה גַּם תּוֹשַׁב הָעִיר, וְעָסַק שָׁם בְּמִסְחָר. אוּלָם הִתְחִיל לְהַנְהִיג מִסְחָרוֹ בִּגְדוֹלוֹת בְּעֵזֶר הַלְוָאוֹת כְּמִנְהַג הַסּוֹחֲרִים, אֲבָל לֹא הִצְלִיחַ בִּדְבַר הָעֵסֶק, וְהִתְחִיל לֵירֵד מַטָּה מַטָּה, עַד שֶׁעִם הַזְּמַן נִשְׁאַר בְּעֵירֹם וְחֹסֶר כֹּל, וְלֹא הָיָה בִּיכָלְתּוֹ לְסַלֵּק הַחוֹבוֹת. וּבְכֵן מִיָּרְאָה וָפַחַד מֵהַבַּעֲלֵי חוֹבוֹת בָּרַח מֵעִירוֹ, בְּחָשְׁבוֹ שֶׁיִּמְצָא לוֹ מְקוֹר פַּרְנָסָה בְּמָקוֹם אַחֵר, וּלְאַט לְאַט יְסַלֵּק הַחוֹבוֹת.

כְּשֶׁבָּרַח עָבַר דֶּרֶךְ עִיר בְּרֶסְלֶב, וְנִזְכַּר שֶׁיֵּשׁ לוֹ בָּעִיר יְדִיד נֶפֶשׁ, הֲלֹא הוּא מוֹהַרְנַ"תְּ. וּבְכֵן פָּנָה אֵלָיו, וּמַחֲמַת שֶׁהָיָה אוֹרֵחַ, בִּקֵּשׁ אוֹתוֹ מוֹהַרְנַ"תְּ לֶאֱכֹל אֶצְלוֹ, וּשְׁאָלוֹ אוֹדוֹת שְׁלוֹמוֹ וּמַצָּבוֹ. וְהוּא סִפֵּר לוֹ אֶת כָּל אֲשֶׁר קָרָהוּ, וְשִׁדַּעְתּוֹ עַתָּה לִנְסֹעַ לְאֵיזֶה מָקוֹם, שֶׁשָּׁם יֵשׁ לוֹ אֵיזֶה קְרוֹב מִשְׁפָּחָה שֶׁהוּא אִישׁ אָמִיד, וְהוּא מְקַוֶּה שֶׁיַּעֲמֹד לוֹ לְעֶזְרָה בְּצָרָתוֹ לָתֵת לוֹ מִשְׂרָה וְכַדּוֹמֶה.

כְּשֶׁגָּמַר כָּל סִפּוּרוֹ, אָמַר לוֹ מוֹהַרְנַ"תְּ: "בְּוַדַּאי אַתָּה בְּצָרָה גְּדוֹלָה, אֲבָל עֲצָתְךָ אֵינָהּ עֵצָה: אַתָּה תָּבוֹא לִקְרוֹבְךָ, וְהַכָּרַת פָּנֶיךָ תַּעֲנֶה לוֹ עַל שֵׁפֶל מַצָּבְךָ. תֵּכֶף יַרְאֶה לְךָ אוֹתוֹת אִי רָצוֹן מִבִּיאָתְךָ אֵלָיו, וְגַם אֶת יָדוֹ הָרֵיקָה יְקַמֵּץ לָתֵת לְתוֹךְ יָדְךָ, וְעִם אֲמִירַת 'שָׁלוֹם עֲלֵיכֶם' בְּשָׂפָה רָפָה, יוֹשִׁיט לְךָ אֶת רָאשֵׁי אֶצְבְּעוֹתָיו. וְאוּלַי יִתֵּן לְךָ לִסְעֹד אֶצְלוֹ סְעֻדָּה אַחַת אוֹ שְׁתַּיִם, וְעַל לִינַת לַיְלָה אֲנִי מְסֻפָּק אִם יִתֵּן לְךָ אֶצְלוֹ, וְאוּלַי גַּם שָׁם בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ לֹא יִתְּנוּ לְךָ מָקוֹם לָלוּן, כִּי בְּמָקוֹם שֶׁאֵין מַכִּירִין אוֹתְךָ, יֵשׁ הַצֶּדֶק לַחְשֹׁד אוֹתְךָ לְגַנָּב, וְאֵין זֶה עֵצָה כְּלָל וּכְלָל. אֶלָּא עֲצָתִי הִיא "אַנְטְלוֹיפִן נָאר צוּם אוֹיבֶּערְשְׁטִין" - "לִבְרֹחַ רַק לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ", שֶׁתָּשׁוּב לְמָאהְלוֹב וְלֹא לְבֵיתְךָ, אַךְ יָשָׁר לְבֵית הַמִּדְרָשׁ, וְעִקַּר בֵּית מָנוֹס שֶׁלְּךָ יִהְיֶה תּוֹרָה וּתְפִלָּה, וְשָׁם בְּעִירְךָ הַכֹּל מַכִּירִים אוֹתְךָ וכו' וְהַשַּׁמָּשׁ מִבֵּית הַמִּדְרָשׁ אַדְּרַבָּא יְקַבֶּלְךָ בְּכָבוֹד, וְיַמְצִיא לְךָ סְעֻדּוֹת, וְעוֹד יִתֵּן לְךָ כַּר מְרַאֲשׁוֹתֶיךָ. וּכְשֶׁיַּוָּדַע הַדָּבָר לְאִשְׁתְּךָ וּקְרוֹבֶיהָ, וְיָבוֹאוּ אֵלֶיךָ בִּצְעָקוֹת וְקוֹלוֹת בִּטְעָנוֹת הַנִּשְׁמָעוֹת, לֹא תַּעֲנֶה לָהֶם דָּבָר, וְאַחַת יִהְיֶה לְךָ הַשְּׁתִיקָה. וּכְשֶׁתִּנְהַג כָּךְ, בָּטוּחַ אֲנִי שֶׁה' יִהְיֶה בְּעֶזְרְךָ בְּקֶרֶב הַיָּמִים". דְּבָרִים אֵלֶּה, שֶׁיָּצְאוּ מִלֵּב צַדִּיק אוֹהֵב נֶאֱמָן, נִכְנְסוּ לְלֵב יְדִידוֹ, וְכֵן עָשָׂה, וּמִבְּרֶסְלֶב שָׁב לְמָאהָלוֹב, וְיָשָׁר נִכְנַס לְבֵית הַמִּדְרָשׁ, וְיָשַׁב שָׁם עַל הַתּוֹרָה וְהָעֲבוֹדָה, וְהַכֹּל הָיָה כְּמוֹ שֶׁאָמַר לוֹ מוֹהַרְנַ"ת ז"ל: הַשַּׁמָּשׁ כְּשֶׁרָאָהוּ, קִבְּלוֹ בְּסֵבֶר פָּנִים יָפוֹת וְקֵרְבוֹ בְּכָל מִינֵי הִתְקָרְבוּת, וְאַחַר אֵיזֶה יָמִים בָּאוּ לְבַקְּרוֹ אִשְׁתּוֹ וּקְרוֹבֶיהָ בְּצַעֲקוֹתֵיהֶם וְטַעֲנוֹתֵיהֶם, וְהוּא בְּאַחַת - 'הַשְּׁתִיקָה יָפָה'. עָבְרוּ עוֹד אֵיזֶה יָמִים, וְכָל הָעִיר עִם עִנְיָן זֶה כְּמֶרְקָחָה, עַד שֶׁכַּמָּה מִמַּכִּירָיו וְאוֹהֲבָיו נִתְעוֹרְרוּ לְרַחֵם עָלָיו וְעַל בְּנֵי בֵּיתוֹ, וְלַעֲשׂוֹת לוֹ מַעֲמַד פַּרְנָסָה, וְקִבְּצוּ סְכוּם כֶּסֶף, וְיָסְדוּ לְאִשְׁתּוֹ מַעֲמַד בַּשּׁוּק עִם מְעַט סְחוֹרָה. וַה' הָיָה בְּעֶזְרוֹ, שֶׁאִשְׁתּוֹ הִתְחִילָה מְעַט מְעַט לְהַצְלִיחַ, וְהוּא גַּם כֵּן יָצָא לִפְעָמִים מִבֵּית הַמִּדְרָשׁ לַעֲזֹר לָהּ, עַד שֶׁהָעֵסֶק הָלַךְ וְגָדַל, וְהִיא הֵבִיאָה פַּרְנָסָה בְּרֶוַח, וְעוֹד נִשְׁאַר לָהֶם לִפְרֹעַ חוֹבוֹתֵיהֶם. וְכָתַב אַחַר כָּךְ לְמוֹהַרְנַ"תְּ אֶת כָּל זֹאת:

ה'בת עין' בשבי הדרוזים

שנה אחת בלבד חלפה מאז הרעש הנורא שפקד את צפת בתקצ"ז. העיר עדיין היתה תל חורבות, והיהודים כבר ניצבו מול צרה חדשה. הדרוזים מרדו בשלטון אברהים פאשה, המושל המצרי שנהג ביהודים בסובלנות, ובאו בהמוניהם לעיר. היהודים, כתמיד, שימשו כתובת לפורעים שהגיעו חגורי חרב כדי לבזוז את רכושם, ואף לטבוח בהם אם יביעו התנגדות. לא היתה זו הפעם הראשונה שבה פשטו על בתי הרובע

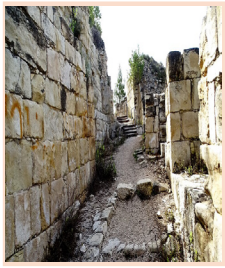

הצלה ברגע האחרון.
מצודת צפת

היהודי בצפת. באחד הפוגרומים הקודמים, נהרג הרה"ק רבי שמעון ב"ר בער, תלמידו ומשמשו של רבינו הקדוש מברסלב.

יהודים רבים עזבו את בתיהם ואת כל אשר להם וברחו כדי להציל את נפשם. חלקם נמלטו לכפר עין-זיתון, הסתתרו שם בין קברי הצדיקים וצעקו אל ה'.

בבית מדרשו של הרה"ק רבי אברהם דוב מאווריטש התאספו אנשים רבים. בעל ה'בת עין' עלה לצפת לעת זקנותו, ואנשי העיר מינו אותו לרב ולמנהיג עדתם. עכשיו נפלו כולם על פניהם בבית המדרש ובכו בכי מר, והרב עמד ביניהם.

בין הנאספים היה יהודי יליד טבריה שדיבר ערבית צחה. הוא היה המליץ והמתורגמן של הרב מול שר העיר. רבי אברהם דוב ביקש ממנו ללכת אל השר, אולי ייעתר ויציל את היהודים. היהודי הכין מנחה, צרור כסף ומתנות רבות, ויצא לדרך.

השר קיבל את המתנות בסבר פנים יפות. הוא הבטיח לשמור על העיר והבטיח שהיהודים יוכלו לשבת בה לבטח. המתורגמן חזר לבית המדרש עם הבשורה, והצדיק וכל האנשים שהיו איתו שמחו מאוד.

אבל השמחה הזו היתה לשווא. הפורעים חזרו לעיר, בזזו כל מה שמצאו והיכו כל מי שנקרה בדרכם. השר לא קיים את הבטחתו. הוא עצמו ברח כדי להציל את נפשו.

הפעם לא הסתפקו הפורעים בביזה. הם פרצו לבית הצדיק, תפסו אותו וקשרו את ידיו בחבלים מאחורי גבו. כך עשו גם ליהודים רבים נוספים. את כולם הובילו אל המצודה הנקראת 'ארמון יוסף בן גוריון', הניחו חרב על צווארו של הצדיק ודרשו כופר: סכום עתק של חמש מאות אלף גרוש, בנוסף למה שכבר בזזו. סכום שלא היה בידם כלל.

היו אלה רגעים נוראים. הרב הקדוש כפות והחרב על צווארו, וסביבו בני עדתו, אסורים כמוהו. באותה שעה קשה התגלתה גדולת נפשו. הוא ביקש מהפראים שיהרגו אותו ראשון, כדי שלא יראה במות אחיו היהודים.

הוא ביקש מהשובים מעט מים והם ניאותו לבקשתו. בירך הצדיק "שהכל נהיה בדברו" ושתה, ואמר לאנשיו שברכת 'שהכל' היא סגולה מהבעל שם טוב הקדוש להינצל בשעת סכנה.

אחר כך ביקש מים ליטול את ידיו, פתח והצדיק את הדין באוזני קהל עדתו: "בניי! הניחו ואקרא בשם ה' ואברכהו על משפטו אשר שפטני היום!" בינתיים ישבו הפורעים לאכול את לחם החמס שבזזו.

לפתע הופיע זקן ערבי וצעק בקול גדול: "עדיין אתם יושבים פה? אברהים פאשה מתקרב לעיר עם צבאו, והוא לא ישאיר מכם שריד!"

פחד גדול נפל על הפורעים. הם השאירו את כל השלל ואת כליהם במקום וברחו, ולא נשאר מהם אף אחד. כאשר נודע על בריחתם מיהרו יהודים לבוא ולהתיר את אחיהם האסורים, ובהם הרב הקדוש מאווריטש.

הצדיק ובני עדתו חזרו לבתיהם ומצאו אותם ריקים. הנוצות שמילאו את הכרים והכסתות היו מפוזרות, הכלים שבורים והספרים קרועים. ובכל זאת הודו לה' שהציל את נפשם ממוות.

מיד לאחר מכן הגיע לביתו של רבי אברהם דוב מזכירו של השר משה מונטיפיורי, ד"ר אליעזר הלוי. הוא שהה בצפת באותם ימים וכמעט נפל גם הוא בידי הפורעים. הוא מצא את הצדיק שופך את לבו לפני ה' עם זוגתו הרבנית וכמה מבני ביתו. בתחילה בכו יחד על צרתם. אחר כך התחזק ד"ר הלוי, ובפנים שמחות בירך את ה' על שהציל אותם מחרב הפראים. אז קם הצדיק וסיפר לו את סיפור ההצלה המופלא שלו ושל בני עדתו.

היו מבני העיר שחשבו שייתכן וכל הצרות באו כדי להחריב את העיר לגמרי, כפי שאמרו חז"ל על עקבתא דמשיחא: "והגליל יחרב".

אך הצדיק מאווריטש לא נתן להם ליפול ברוחם. הוא עודד אותם לא לפחד, ואמר להם שמוטל עליהם חוב קדוש להישאר בעיר ולהחזיק את הישוב, כדי שבתי הכנסת ובתי המדרש של צפת לא ייחרבו ויהפכו, חלילה, לשממה.

לזכר הנס הגדול שאירע לו, היו בניו של הרה"ק מאווריטש מתחפשים בכל שנה בפורים לבדואים ולדרוזים, להזכיר נפלאות ה'.

דרכי נועם

חיפוש אור הצדיק בתורתו הקדושה

ביאורים על לקוטי מוהר"ן ח"א סי' א' מאמר ח'

ע"פ שיעורי הגה"ח ר' ניסן דוד קיוואק שליט"א

כִּי אִישׁ הַיִשְׂרְאֵלִי צָרִיךְ תָּמִיד לְהִסְתַּכֵּל בְּהַשֵּׂכֶל שֶׁל כָּל דָּבָר, וּלְקַשֵּׁר עַצְמוֹ אֶל הַחָכְמָה וְהַשֵּׂכֶל שֶׁיֵּשׁ בְּכָל דָּבָר, כְּדֵי שֶׁיֵּאִיר לוֹ הַשֵּׂכֶל, שֶׁיֵּשׁ בְּכָל דָּבָר, לְהִתְקָרֵב לְהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַל יְדֵי אוֹתוֹ הַדָּבָר. כִּי הַשֵּׂכֶל הוּא אוֹר גָּדוֹל וּמֵאִיר לוֹ בְּכָל דְּרָכָיו, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (קֹהֶלֶת ח): "חָכְמַת אָדָם תָּאִיר פָּנָיו":

וְזֶה בְּחִינַת יַעֲקֹב. כִּי יַעֲקֹב זָכָה לַבְּכוֹרָה שֶׁהוּא רֵאשִׁית, שֶׁהוּא בְּחִינַת חָכְמָה. (תִּקּוּנִים תִּקּוּן י"ד, זֹהַר מִשְׁפָּטִים קכ"א:), כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים קי"א): "רֵאשִׁית חָכְמָה". וְזֶה בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית כ"ז): "וַיַּעְקְבֵנִי זֶה פַּעֲמַיִם". וְתַרְגּוּם אוּנְקְלוֹס: וְחַכְמָנִי. וְזֶה בְּחִינַת שֶׁמֶשׁ. כִּי הַשֵּׂכֶל הוּא מֵאִיר לוֹ בְּכָל דְּרָכָיו כְּמוֹ הַשֶּׁמֶשׁ. וְזֶה בְּחִינַת (מִשְׁלֵי ד): "וְאֹרַח צַדִּיקִים כְּאוֹר נֹגַהּ הוֹלֵךְ וְאוֹר עַד נְכוֹן הַיּוֹם":

וְזֶה בְּחִינַת חַיִת לְשׁוֹן חַיּוּת. כִּי הַחָכְמָה וְהַשֵּׂכֶל הוּא הַחַיּוּת שֶׁל כָּל דָּבָר, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (קֹהֶלֶת ז): "הַחָכְמָה תְּחַיֶּה" וְכוּ':

לילך מדרגא לדרגא

הנה הלשון הזה 'איש ישראלי' מורה על יהודי שרוצה ללכת מדרגא לדרגא, וכמו שכותב מוהרנ"ת (ליקו"ה תפילין ה אות ב): "ומכלל דבריו אנו שומעין שאין נקרא איש ישראלי באמת, כי אם כשהולכין מדרגא לדרגא". וכאן בתורה זו מגלה רביז"ל יסוד גדול עצום ונורא, איך הולכים מדרגא לדרגא, כי בוודאי בפשטות ללכת מדרגא לדרגא, הוא להוסיף מעשים טובים, ולהתחזק באיזה ענין שצריך חיזוק. אך האמת היא שעיקר העלייה מדרגא לדרגא, הוא במה שכותב כאן שצריך להסתכל בשכל של כל דבר, כי עיקר ההבדל בין הדרגות של בני אדם, הוא לאו דווקא הבדל בדרגות של עשייה, שזה עושה מעט וזה עושה הרבה, אלא בעיקר בדרגות ההתקשרות לפנימיות המחשבה בהסתכלות פנימית בכל דבר שעושה.

ולמשל, אדם שהתעורר ללכת מדרגא לדרגא במצוות לולב, שמצוות לולב של שנה זו לא יהיה כדאשתקד, יש מי שיזדרז לקנות אתרוג והדסים מהודרים יותר, כדי שילך מדרגא לדרגא, אך מי שיש בו דעת מבין שאף שאכן מן הראוי להדר במצוות, אך עיקר ההליכה מדרגא לדרגא הוא בדרגת כוונת המחשבה, באיזה אופן מקיים המצווה, האם כמצוות אנשים מלומדה, או בהתקשרות המחשבה, או במחשבה פנימית ומקושרת יותר משנה שעברה, וכן מדרגא לדרגא. והוא ההבדל בין הצדיקים ואנשים הכשרים, לא רק בכמות העשייה, אלא בעיקר באיכות כוונת העשייה.

ואל יאמר האדם, מה לי להתחיל לדבר גבוהה, מעניני כוונת המחשבה, הלוואי ומקודם אשלים את עצמי בחלק העשייה של המצווה, לשמור המצוות וההלכות כדבעי, ואחר כך נוכל להתעלות לעבודה פנימית יותר, אל יאמר כן, כי עיקר העבודה הוא באמת עבודת המחשבה, לדעת מהשם יתברך, וכל המצוות הם רק כלים לכך.

זאת ועוד, שהסיבה שאדם רואה שקשה לו להתחזק בקיום המצוות וההלכות הוא דווקא מחמת זה בעצמו שאינו מנסה לקשר את המחשבה שלו לפנימיות הדברים, ועל כן קשה לו מאוד העשיה החיצונית, ואדרבא, אם יתחיל בעבודת המחשבה, יזכה לראות שבמהרה הוא מקבל חיות חדש במצוות, וכמו שיתבאר בהמשך. אלא שבאמת צריך ללמוד את הדרכים איך מסתבלים בשכל, באיזה אופן ואימתי, שזהו החידוש הגדול של מאמר נורא זה.

העלאת החן והחשיבות

ובאמת עיקר החידוש הוא שרביז"ל גילה שם חדש לכל העבודה הנוראה הזו, וכינה את כלל העבודת ה' בשם 'חן וחשיבות' שעל ידי הגדרה זו אפשר בניקל בכל דרגא להכנס לפנימיות הבריאה בתמימות ופשיטות, באופן ששופך אור חדש על כל שאר עניני העבודת ה' [וכפי שמתבאר בדברי מוהרנ"ת בהקדמה לליקוטי מוהר"ן, שאחד מהחידושים הנפלאים של רביז"ל הוא, שקרא 'שמות' למושגים בעבודת ה', וכפי שמוהרנ"ת מפליג שפ בשבח הספר

איין בלעטל

אור העצה מה'לימוד היומי'

בספה"ק 'ליקוטי מוהר"ן' ובספה"ק 'ליקוטי הלכות'

שבת קודש

ליקוטי מוהר"ן ע"ח.

אם לפעמים אתה מתהלך בהרגשה של 'סתם', דע לך שהרגשה זו היא 'חלל הפנוי' - ה' ברא את העולם באופן שיהיה הרגשה כאילו יש מקום פנוי שהוא 'סתם'. והוא הכנת מקום ליצר הרע להכנס, לכן חזק עצמך תיכף שאין 'סתם', כי העולם באמת מלא באלקות, גם אם אין מרגישים.

ליקוטי הלכות נ"ב

כשבאים עליך מחשבות של פחד וחלישות הדעת, להכנס לאיזה דבר שבקדושה, דע לך, שמחשבות אלו הם כמו המרגלים שהחלישו את ישראל להכנס לארץ ישראל. ולכן את תתבלבל השי"ת ממש הולך לפניך, מיישר את דרכך ומוביל אותך בעניני כבוד כמו שהוליך את אבותינו במדבר.

יום א'

ליקוטי מוהר"ן ע"ח:

כשהשכל נעצר ונדמה שיש פירוד מהבורא, אל תנסה ליישב את הקושיא. אמור לעצמך: "עברי אנכי" - יש בי הכח לעבור ולדלג מעל כל הבלבולים, בכוח האמונה בלבד.

ליקוטי הלכות נ"ג

גם כשאתה מרגיש שאין בך שום "טעם וריח" של תורה ומעשים טובים, אל תתרחק. דווקא ההתקשרות שלך לצדיק כערבה באגודת הלולב היא זו שנותנת לצדיק את הכוח להמשיך תורה בעולם.

יום ב'

ליקוטי מוהר"ן ע"ט.

כשאתה מרגיש בלבול משני שיטות בעבודת ה', ונעשה כעין 'חלל' וחוסר בהירות, השתמש ב"חלל" שנעשה, כהזדמנות לברוא מחדש את המוחין שלך ולבנות אמונה חדשה.

ליקוטי הלכות נ"ד

כשאתה מתעורר בתשובה, תעורר בדעתך שמחה גדולה על כך שגם החלקים הרחוקים והנמוכים שיש בך חוזרים ועולים לפני הבורא, כי השמחה הזו היא שמעוררת את הרצון העליון לקראת הייחוד עמך.

יום ג'

ליקוטי מוהר"ן ע"ט:

כשמתגברים עליך בלבולים קשים אל תילחם בהם, ואל תנסה לסדר אותם בשכלך. אלא התחבר לתורת הצדיק שמאיר את האמונה לא באופן של הסברים, אלא כניגון המעורר הלב ומושכו אחריו ללא הסברים, וכך נעלמים כל הבלבולים.

ליקוטי הלכות נ"ה

התפלל ותבכה לפני הבורא כדי שימשיך עליך תורה חמה כ"גחלי אש" - תורה שאינה קרה ויבשה, אלא מאירה לך עצות מעשיות לכל דבר בחייך - וכך תזכה לתורה אמיתית שהיא בלולה מ'אש ומים'.

יום ד'

ליקוטי מוהר"ן פ.

אל תסתפק באמירת תיבות התפילה בלבד, אלא השתדל להכניס כל אות ואות של התפילה אל השדה העליון, על ידי שתקשר במחשבתך כל תיבה ואות אל אור האין סוף, חוץ מפשטות כוונת התיבות.

ליקוטי הלכות נ"ו

כדאי להדר לחפש אחר לחם שלם לפני האכילה, כי הלחם השלם יזכיר לך להשלים את היראה ולכוון בברכתך להודות ולהלל לה' מתוך התעוררות של יראה. ובכך אתה מעלה את הניצוצות שבמאכל וממשיך יראת שמיים לתוך הגוף הגשמי על ידי מאכל זה.

יום ה'

ליקוטי מוהר"ן פ:

אל תיבהל מכך שבתפילה מילה אחת נאמרת בהבנה שכלית, ותיבה אחרת רק ברגש או באמונה פשוטה. הידבק באור אין-סוף, ואז כל התפילה נעשית מקשה אחת של התקשרות לבורא.

ליקוטי הלכות נ"ז

כשאתה מברך "אשר יצר", התבונן בפלא שבו הגוף מפריד בין חלק הטוב שבמאכל שמחיה אותך, לבין הפסולת שיוצאת החוצה, ומתוך התפעלות זו אמור בכוונה "ומפליא לעשות".

יום ו'

ליקוטי מוהר"ן פ"א.

מכיוון שאי אפשר להישאר בדביקות תמידית, על כן כשנגמר הדביקות יש לחדש בתורה או להתחדש באיזה לימוד תורה, וכך נעשה התורה הזו כלי לשמור הרושם של האור, גם כשתרד להרגיש את כובד הגוף הגשמי.

ליקוטי הלכות נ"ח

אם לאחר שזכית להתעלות מתעוררים בך פתאום יצרים ישנים שחשבת שכבר ניצחת - אל תתייאש. דע שעלית למדרגה גבוהה ודקה יותר, ולכן מתעוררים בעת הלכלולים האחרונים כדי שתסיר אותם לגמרי.

השגות

מושגים בתורה א'

שכל חכמה וחיות

חיות הבריאה היא מאור החכמה, וחיות החכמה עצמה היא חכמה עמוקה מאד גנוזה בפנימיות ועצם החכמה שאינה מושגת, אך היא אור וחיות הכל, וכאשר מסתכלים בפנימיות החכמה מאיר בחכמה החיות, והוא עצמו שורש האור, והידיעה שיש שכל חכמה חיות ואור, גורמת להסתכלות ולהתקשרות שאז מקבלים את החיות. והוא עצם המציאות האמיתי שבכל הבריאה, ועל כן הוא כל חיות הבריאה, והוא אור ברור כי חיות אמת הוא רק משורש עצם אמיתת השכל, שככל שירגיל עצמו שבכל חיות הוא מבקש את עצם החיות ושרשה, שבכל פעם מתגלה יותר עצמותה העליון יותר.

הנורא הזה 'לכולם בשם יקרא'. כי קריאת השם של ההשגה הוא חלק מהבנת הענין, ובכל תורה שלומדים יש להתבונן מהו קריאת השמות של התורה הזו].

כי האדם מתייחס לכל דבר לפי השם של הדבר. ולדוגמא כשאדם קורא לאביו בשמו הפרטי הוא יתייחס אליו כמו אדם זר, אך כשיקרא לו בשם 'אבא' אזי כל צורת הדיבור שלו יתייחס כמו בן שמדבר לאביו, הרי שקריאת השם הוא תנאי חשוב להכנס לאותו השגה שרביז"ל רוצה להכניסנו בכל תורה, ולכן חוץ בעצם פענוח של ההשגה בכל תורה, יש לשים לב מה החידוש של קריאת השם שרביז"ל חידש בכל תורה, ודו"ק. ואם כן לענייננו, יש לנו לשים לב שרביז"ל בינה את העבודה הנוראה הזו של הסתכלות בשכל כל דבר בשם חדש של חן חשיבות של ישראל].

ולכן אל יאמר האדם שעבודה הזו היא גבוהה ורחוקה ממנו, אדרבא לשם כך לומדים בתורה זו לראות ולהבין שבכל דרגא שהוא, יכול האדם להתחיל בעבודה נפלאה זו, ורק על ידי זה יהיה בכוחו להתחיל להלחם לצאת מכל הרע שלו וממיאוס תאוות עולם הזה.

להתקשר אל החכמה והשכל שיש בכל דבר

והנה, כפי שמתבאר מלשון רבינו יש כאן שני שלבים, מתחילה יש להסתכל בשכל של כל דבר, כלומר לא לחיות לפי רגשי הלב, כפי שרביז"ל מזכיר בהמשך המאמר לא יחפוץ בסיל בתבונה כי אם בהתגלות ליבו', אלא להשתמש בשכל הפשוט, שכל של תורה, שכל של הלכה, בכל דבר שעושה, כמו מצוות או שאר ענייני רשות, וכן בכל מה שעובר עליו, יחשוב מהו השכל הנכון והישר באותו הדבר, השכל של התורה והצדיקים.

ובהמשך עולה לדרגא פנימית יותר 'להתקשר אל החכמה והשכל שיש בכל דבר' שהוא גילוי החכמה אלוקית המחייה את הפנימיות של כל דבר, כי משיג ממש את החיות הפנימית של אותו הדבר, ובתחילה הסתכל רק בשכל של הדבר, ועתה הוא מקשר לחכמה האלוקית שיש ממש בתוך אותו הדבר.

להתקרב להשי"ת על ידי אותו הדבר

ואמנם בהרבה פעמים אדם משתמש בשכלו להתרחק מהשי"ת, על ידי מה שעובר עליו, ולכן צריך תמיד לחפש השכל האלוקי שנותן לו להרגיש קרוב לה', כי כפי שיתבאר בהמשך המאמר, שכל ענין ההסתכלות בשכל הוא הסתכלות בתמימות, ולא הסתכלות שבא לחקור האם אמת ונכון הדבר שיש אלוקים בארץ, שאז יכול ליפול לטעותים וגם להתרחק מהשי"ת, כי ההסתכלות הוא בתמימות שיש בכל דבר בעולם חיות אלוקית, ואנו מחפשים ודורשים אחר האמת למצוא איך 'להתקרב' בוודאי להשי"ת על ידי כל דבר, כי המטרה והכוונה כבר ברורה לפני שמתחילים להסתכל בשכל.

והנה הלשון 'להתקרב לה", הוא לשון מופלא שמוצאים הרבה בספרי רביז"ל, ועניני הרגשת קירבה לה', כדוגמת הילד שאוהב לשבת קרוב לאביו, וזהו תכלית ההסתכלות בשכלים קדושים שהצדיקים מלמדים אותנו, לא רק לדעת חידושים וחכמות נפלאות, אלא שכליים שבתוצאה שלהם יתעורר האדם לחשוב מ'קרבת ה', שזהו עיקר גילוי החן של ישראל.

וכשיש לו כלל זה, ממילא אינו נכנס לחקירות ולחכמות יתירות שעליהם רביז"ל הזהיר מאוד, [ואשר כתוצאה מכך יש שטועים כאילו אסור לחשוב מחשבות פנימיות בעבודת ה', שמא על ידי זה יפלו ל'חכמות', ובוודאי ששטות גדולה לומר כך, כיון שהמחשבה של האדם בכל אופן חושבת תמיד, ואוי לו אם יניח למחשבתו לרוץ מעצמו בפשטות בלי שמכוונו לאיזה מקום]. כי אין אנו מנסים להשיג את כל השכל שיש בכל דבר, כי השכליים שיש בכל דבר הוא עד אין סוף ולאין שיעור, ואנו רק צריכים תמיד לחפש איזה שהוא שכל ומחשבה שעל ידו נהיה קרובים לה', בכל פעם לפי דרגת המוחין באותו העת, פעם בעומק יותר, ופעם בפשטות יותר, העיקר לחשוב תמיד מחשבה של קרבת אלקים.

מוגש כאן לראשונה באדיבות מכון מאירת עיניים - פרויקט התורות הקצר - ביאורים.
לקבלת השיעורים המוקלטים על לקו"מ סי' א' יש לפנות: yotamattar@outlook.co.il
לשמיעת השיעורים על התורות הנ"ל בקו היעודי ב'קול הלשון' 03617 1116, באידיש בשלוחה 6, בלשה"ק בשלוחה 5.

הבעירה שבלב

כולנו מחפשים התלהבות. כולנו רוצים להלהיב את הלב, שיבער ברשפי אש שלהבת בתורה ותפילה ועבודת ה'. ואין אתנו יודע עד מה כיצד ואיך להלהיבו ולהעלות בו אש תמיד?! אך רבינו הקדוש מלמד אותנו (ליקו"מ מ"ט), שהלב בוער כבר מעצמו בתבערה עד אין סוף ואין תכלית, שהרי הלב שלנו הוא חלק אלו-ה ממעל, והתבערה שבו היא עד אין סוף.

וכמו שמתאר זאת מוהרנ"ת (ליקוטי תפילות שם) "כי אנחנו חלק אלו-ה ממעל ושכינת אלקותך בתוך לבבנו. על כן הומה עלי לבי, לבי ככינור יהמה. ורשפי שלהבת לבבי הבוער ונכסף אליך, מים רבים לא יוכלו לכבותה ונהרות לא ישטפוה. כי אור לבבי מקושר ומחובר באורך הגדול האין סוף".

כדי להלהיב את הלב, אין צורך להצית בו אש... מה שנצרך הוא רק: לצמצם את ההתלהבות האינסופית הקיימת בו, ולגלותה בתוך גבולות הבריאה בהדרגה ובמידה.

וכשאין יודעים איך לצמצם את ההתלהבות ולגלותה במידה ובצמצום - אין מרגישים את תבערת הלב בעבודת ה'. שכן, אור להביות הלב, אין לו גבול ומידה, ואינו יכול להתגלות בגבולות הבריאה ולהביא את האדם לעבודת ה' ולגילוי מלכות ה' בעולם, רק כשמצמצמים אותו ומגלים אותו בהדרגה ובמידה.

ביאור הדברים, כל בני ישראל, מגדול ועד קטן, טמונה בלבם אש בוערת. אלא מחמת שאינם יודעים איך לגלות אותה, פורצת האש ומתבטאת בתבערה אל תאוות העולם הזה. ותחת אשר ישקיטו תבערת לבם בהתלהבות הלב של תורה ותפילה ועבודת ה', הרי הם משקיטים את תבערת וצימאון לבם בהנאות כוזבות המלהיבות את הלב באש זרה.

ושורש הבעיה היא, כי כשהתבערה האלוקית שבלבם פורצת במלוא עוזה, ורוצה להתגלות, הרי היא מתגלה בתבערה אינסופית, שאין יכולת להאירה בתוך גבולות העולם הזה. כי תיכף כשמתעורר לב האדם לעבודת ה' הוא משתוקק להשליך כל הבלי העולם הזה אחרי גו ולעבוד את ה' במסירות נפש. ואינו מוכן לצמצם את עצמו, לעבוד את ה' גם בעבודות פשוטות וקטנות לפי מדריגתו הנמוכה. ומאחר שאין בכוחו לעבוד את ה' בעבודות גדולות ונפלאות, הרי הוא נופל מהתלהבותו לגמרי.

"נמצא, שמה שהאדם בוער לה' יתברך חוץ מהמידה, מחמת זה נכשל לגמרי חס ושלום. וזה בחינת גסות ורום לבב, כי מחמת הגאות שבלבבו, אינו רוצה לעבוד את ה' יתברך, כי אם כשיזכה לעבוד את ה' יתברך בעבודה גבוהה מאד" (ליקוטי הלכות, תרומות ומעשרות ג, ג).

מה שאין כן, מי שהולך בדרך הקודש המבוארת בתורה זו, ומוכן להשפיל כבודו ולצמצם תבערת לבו, לחשוב מחשבות איך לעבוד את ה' לפי מדריגתו ובחינתו - הוא זוכה לגלות תבערת הלב בהדרגה ובמידה, וזוכה להרגיש בתפילתו ועבודתו אור ה', ולהתלהב ברשפי אש שלהבת י-ה בעבודתו יתברך.

עומק הפרשה

ירידה לצורך עליה

וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע וַיֵּלֶךְ חָרָנָה:

יעקב אבינו יושב בצלו של יצחק אבינו, מקבל ממנו את מסורת התורה והאמונה, אך הנה הגיע הזמן לעלות אל קדושה למעלה ממנה, לישא את ארבע האמהות ולהעמיד שבטי י"ה, להקים את בנין השכינה הק' ולהביא לעולם את כלל ישראל.

לשם כך יוצא יעקב אבינו מצל אביו ואמו, נפרד מקדושת ארץ ישראל ממקום השראת השכינה הנקראת 'באר שבע', ופניו מיועדות ל'חרן' מקום החושך הדינים וחרון אף ה' (זוה"ק ויצא קמז.), שם הוא עתיד לשכון עשרים ושתים שנה בבית לבן הארמי, בית מלא גילולים, ודווקא בדרך זו הוא עתיד לבנות את בית כרם ישראל.

בדרך לחרן "ויפגע במקום", יעקב נאחז במקומו של עולם, בהר המוריה, באותו הזמן בתכלית החושך וההסתרה, הוא נאחז ונדבק באמונה זו שהנה גם אותו המקום שאני הולך ומתגלגל, אני שורה ומונח בנחלת ה', אשר הוא מקומו של עולם, ואין העולם מקומו (כמו שדרשו חז"ל על פסוק זה, בילקוט קיז), כלומר כל העולם הוא מקום השראת השכינה ואין השי"ת מוגבל למקום אחד בלבד, אלא בכל מקום ממשלתו והשראת שכינתו (עיין ליקו"מ ח"ב א, יד).

מיד עם האחזו במקום, מיד "כי בא השמש", ודרשו חז"ל (בראשית רבה סח, י) ששקעה שלא בעונתה, כלומר נסתלקו ממנו המוחין והדעת, הנה אך מצא איזה אחיזה ותקוה במחשבת אמונה, לזכור שהשי"ת אתו עמו ואצלו, ומיד חשכו המאורות באופן בלתי רגיל.

אך באמת אין חושך זה אלא תכלית אהבת ה', ביקש השי"ת להלין שם את יעקב אהובו (סנהדרין צה:), ויתירה מזה דרשו חז"ל (שם) 'משל לאוהבו של מלך שבא אצלו לפרקים אמר המלך כיבו את הנרות כיבו הפנסין שאני מבקש לדבר עם אוהבי בצינעה, כך השקיע הקדוש ברוך הוא גלגל חמה שלא בעונתה בשביל לדבר עם יעקב אבינו בצינעה'.

באותה שעה הראה השי"ת ליעקב את דרך עליית האדם, עבודת האדם היא בדרך של סולם, אך העליה אינה בדרך של עליה גלויה, אלא עובדי ה' הדומים למלאכי השרת, עולים ויורדים בו, העליה נעשית דווקא באופן של עליה וירידה, שוב ושוב, ובאותה שעה אין לו אלא להאמין בהשי"ת, ובצדיקיו האמיתיים המעוררים אותו שהירידה היא תכלית העליה.

כשמקבל האדם דעת זו ומאמין בה, מיד "והנה ה' נצב עליו... הארץ אשר אתה שוכב עליה לך אתננה ולזרעך. והיה זרעך כעפר הארץ... והנה אנכי עמך ושמרתיך בכל אשר תלך, והשיבותיך אל האדמה הזאת, כי לא אעזבך עד אשר אם עשיתי את אשר דברתי לך". (ע"פ ליקו"ה הל' מתנה ד, יג)

חנוך לנער

יסודות החינוך ע"פ דעת רביז"ל

להכות במקל שחקוקים עליו שמות הקודש [א]

מאז ומעולם נתחבטו המחנכים בשני קצוות הנראים לכאורה כהפכיים זה לזה: האחד הוא דרך החסד והאהבה, לקרב את הנער בחיבה יתירה וברחמים; והשני הוא דרך הגבורה והמשמעת, להטיל עליו גבול וירא. ועל זה רגילים העולם להביא מאמר חז"ל "לעולם תהא שמאל דוחה וימין מקרבת", ומבקשים למצוא השביל הממוצע, אימתי לדחות בשמאל ואימתי לקרב בימין, ואיך למזג שני הפכים אלו יחדיו.

אמנם הנה רביז"ל (ליקו"מ סי' א') האיר עינינו באור חדש, כי באמת אין כאן שתי דרכים נפרדות שצריך לשלבן זו בזו, אלא בחינה אחת מאוחדת היא, כי אמנם התורה והיהדות היא 'מקל' אך היא 'מקל החקוקים עליו שמות הקודש'.

ולהבין דבר זה, הביא רבינו משל מאדם שנטרפה דעתו רחמנא ליצלן וצריך רפואה. שבימים הקדמונים, קודם שנתחדשו רפואות חיצוניות כהיום, היו בתחילה אוחזים אותו ע"י מקלות בשביל להושיבו ולהשקיט סערת רוחו, ואף שאין המקל מרפא את החולי עצמו, מכל מקום הוא מכין את הכלי שיוכל לישב בדעת מיושבת ולקבל הרפואה. ואחר כך היו מביאים קמעות ושמות הקודש, שבהם טמון עצם כוח הרפואה והחיות להבריא את נפשו.

◆ ◆ ◆

ומזה לימדנו רבינו כלל גדול בכח התורה, ומשם נקיש לחינוך. שבתורה הק' ישנם שני כוחות, כח של מקל - קבלת עול מלכות שמיים. וכח של שמות הקודש, שמאיר השכל באור אלוקי. אך אין די שיהיה מקל בפני עצמו ושמות הקודש בפני עצמם, אלא צריך שיהיה המקל עצמו חקוק בשמות הקודש, דוגמת מטהו של משה רבינו.

כי בוודאי שצריך סדר, גבול ומשמעת. אולם יש חילוק גדול ועצום בין שני מיני מקלות: יש "מקל יבש", שהיא משמעת קרה וחיצונית שאין בה אלא כפייה וסדר גשמי המנותק מכל חיות וקדושה. 'מקל' כזה אינו מוליד שום טובה, אלא אדרבה, הוא סוגר ומצמצם את הנפש ומותיר את התלמיד מכוון ומרוחק ח"ו.

לעומת זאת, יש בחינת 'מקל' שהוא עצמו "צמצום של אור", וזהו המקל ששמות הקודש חקוקים בו ממש. כי כאשר הגבול והמשמעת נובעים מתוך אהבה פנימית וקדושה, אין המקל עומד כנגד האהבה, אלא אדרבה – המשמעת עצמה מולידה ומעוררת את האהבה! וכן להפך, שמות הקודש והקירוב, מתגלים ונמשכים דווקא מתוך אותו המקל, מתוך היציבות והמסגרת הנכונה. ולכן אין המחנך האמיתי צריך לחפש תחבולות כיצד "לפצות" באהבה על המשמעת שהטיל, אלא כל עבודתו היא שיהיה המקל עצמו חקוק בשמות הקודש, שיהא עצם הגבול מלא באור, באמון ובחיות דקדושה, ואז הכלי עצמו נעשה צינור להמשיך רפואה וקרבת ה' לנפש התלמיד.

בפרק הבא יבואר בעזרת השם כיצד יסוד זה הוא עצם נשמת החינוך התורני, כמו שגם בתורה הקדושה, הצמצום של ההלכה הוא הוא עצמו האור ואהבת הבורא לעמו, אם יודעים סוד זה שחקוק על המקלות עצמם שמות הקודש.

שאל בני

שו"ת בעבודת ה'

כשאני שומע על מצוות "אהבת ה'", מיד עולה בדמיוני דמותו של רבי לוי יצחק מברדיטשוב שכולו אש ותבערה. אני יהודי פשוט שבקושי רב שומר על יהדות פשוטה, האם שייך אלי המושג הזה?

זוהי טעות יסודית שמקורה בריבוי האור של מושג האהבה, הגורם לנו לחשוב שמדובר במדרגה של יחידי סגולה בלבד. האמת הפוכה: הקב"ה עצמו מאמין בך שאתה מסוגל לכך, ולכן התורה ציוותה בלשון יחיד לכל יהודי באשר הוא: "וְאָהַבְתָּ". זה לא רחוק ממך. יתרה מכך, בגמרא במסכת ברכות מבואר שקריאת שמע - שבה מצוות האהבה - קודמת לקבלת עול מצוות, ללמדנו שזוהי מצוות עשה דאורייתא הבסיסית ביותר, השייכת לכל נפש מישראל גם בפשטות גמורה, אפילו לפני קיום המצוות, ולאו דווקא מתוך התלהבות עצומה.

ומה יעשה מי שמרגיש ממש רחוק, שנמצא בתוך "הסתם" של החיים ומרגיש כמו בהמה שכלל לא שייך לעניינים גבוהים כאלו?

זוהי בדיוק המשל שרביז"ל סיפר על בן מלך שהשתגע ועשה עצמו כתרנגול הודו 'הינדיק', וישב מתחת השולחן ואכל מאכלים של תרנגול, ולא רצה ללבוש בגדי אדם, ושום רופא לא הצליח לרפאותו, עד שבא חכם אחד ועשה עצמו גם כ'הינדיק' וכאשר הבן מלך האמין לחכם, הכניס לו החכם בחכמה בגדי נסיך, ושאל אותו, ואם אתה 'הנדיק' אסור לך ללבוש בגדי אדם, ובהמשך הכניס לו מאכלי אדם, ושאל אותו, ואם אתה 'הנדיק' אסור לך לאכול מאכלי אדם.

כך צריך לנפץ את כל המסכים והקליפות שהיצר בונה סביבנו. הקליפה טוענת: "קודם תהיה 'עובד ה'" שלם ומתוקן, ורק אז תנסה להיכנס לשער האהבה". אבל האמת היא שגם אם אני מרגיש כרגע כמו תרנגול הודו או כבהמה גמורה, מי אמר שלתרנגול הודו אסור לאהוב את ה'?! דווקא מתוך המקום הנמוך והפשוט שלך, באמצע שגרת החיים, מותר לך לעצור לרגע ולעורר נקודה של אהבה פשוטה לבורא.

הלכה פסוקה

מאת הרה"ג ר' שמעון אנשין שליט"א | מו"צ בעיר בית שמש יצ"ו

דִּינֵי צָרוּךְ בָּצַק וּמַאֲפֶה לְשִׁעוּר חַלָּה (ה)

בְּמַאֲמָרֵנוּ הַקּוֹדֵם נִתְבָּאֵר שֶׁאִם הַבָּצֵקִים אוֹ הַמַּאֲפִים מְנֻחִים בְּמָקוֹם אֶחָד, אֲזַי מִצְטָרְפִים לְשִׁעוּר חַלָּה.

וְעַתָּה נְבָאֵר מָה נֶחְשָׁב 'מָקוֹם אֶחָד'

א. כְּדֵי שֶׁיִּצְטָרְפוּ הַבָּצֵקִים אוֹ הַמַּאֲפִים הוּא רַק כְּשֶׁמְּנֻחִים בִּכְלִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ 'תּוֹךְ', כְּלוֹמַר כָּל כְּלִי עִם דְּפָנוֹת אוֹ שֶׁיֵּשׁ בּוֹ בֵּית קִבּוּל, כְּמוֹ: קְעָרָה, קְפָסָה, סִיר (פשוט מהפוסקים). וְכֵן תַּבְנִית, מַגָּשׁ עִם דְּפָנוֹת, אַף שֶׁהַדְּפָנוֹת שֶׁלָּהֶם הֵם נְמוּכוֹת (מאירי, פסחים מח: ודרך אמונה, בכורים ו קלד). אֲמְנָם בָּזֶה צָרִיךְ לְהִזָּהֵר שֶׁלֹּא יִבְלֹט מַאֲפֶה אֶחָד לְגַמְרֵי הַחוּצָה (וכמ"ש במאמרנו הקודם). וְכֵן שַׁקִּית מָכָל חֹמֶר שֶׁהוּא, כּוֹלֵל נַיְלוֹן אוֹ נְיָר (דרך אמונה שם, שכ"ד הגריש"א).

וּבַהֶמְשֵׁךְ נְבָאֵר הָאִם יְכוֹלִים לְצָרֵף מַאֲפִים הַמְּנֻחִים בְּאָרוֹן, מְקֻרָּר, מַקְפִּיא, תַּנּוּר.

ב. אֲבָל כְּלִי שֶׁאֵין לוֹ 'תּוֹךְ', כְּמוֹ שֻׁלְחָן אוֹ מַגָּשׁ אוֹ מַדָּף שָׁטוּחַ לְגַמְרֵי - אֵינוֹ מְצָרֵף אֶת הַמֻּנָּח עָלָיו, וּפְטוּרִים מֵהַפְרָשַׁת חַלָּה (ראה בלקט העומר ו ג ובהערה ט, שהסכמת האחרונים אפילו בארץ ישראל. וכ"מ בשבט הלוי, ז קעז ו. הליכות שלמה, פסח ז בד"ה כד). וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁבְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לַחֲשֹׁשׁ שֶׁמְּצָרֵף לְחֻמְרָא (הרשב"א נסתפק בזה. וכן חושש הב"ח, להצנע הכף החיים תנז כד ולק"ה שם. ערך שי, שכה. מלוא העומר, שכה ב. וכ"מ בערוך השלחן, שכה ד. מסקנת הכה"ח).

וּלְמַעֲשֶׂה:

(א) הַמֵּקֵל שֶׁלֹּא לְהַפְרִישׁ יֵשׁ לוֹ עַל מִי לִסְמֹךְ (וכדעת הרבה פוסקים).

וְהַמַּחְמִיר לְהַפְרִישׁ בְּלִי בְּרָכָה - תָּבֹא עָלָיו בְּרָכָה (וכדעת המחייבים). וְיֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁיֵּשׁ לְהִשְׁתַּדֵּל לְהַנִּיחָם בְּמָקוֹם שֶׁיִּתְחַיְּבוּ בְּחַלָּה בְּוַדַּאוּת וּלְהַפְרִישׁ חַלָּה עִם בְּרָכָה (מלוא העומר. ובכה"ח שם כתב, שהוא חיוב לעשות כן). וְאִם אֵין אֶפְשָׁרוּת, נִרְאֶה שֶׁלְּפָחוֹת יֵשׁ לְכַסּוֹתָם עִם מַפָּה, וּלְהַפְרִישׁ חַלָּה בְּלִי בְּרָכָה (כי אז י"א שמתחייבים וכמ"ש להלן).

(ב) וְאִם הִפְרִישׁוּ רַק לְחֻמְרָא וְכָאמוּר - יֵשׁ לְהַזְהִיר שֶׁאִם אַחַר כָּךְ יִהְיוּ מֻנָּחִים יַחְדָּו בְּמָקוֹם שֶׁמִּתְחַיְּבִים בְּוַדַּאוּת, אָז יִצְטָרְכוּ לְהַפְרִישׁ שׁוּב, אֲבָל בְּלִי בְּרָכָה (כי לרוב הפוסקים נתחייבו רק עתה בחלה וההפרשה הקודמת לא הועילה כלל, ומאידך יש לחשוש לפוסקים שהתחייבו גם מקודם, וכמ"ש במלוא העומר שם).

(ג) אִם נִזְדַּמֵּן שֶׁהֻנְּחוּ אַחַר כָּךְ בְּמָקוֹם שֶׁמִּתְחַיְּבִים בְּוַדַּאוּת, וְעַכְשָׁו הוּא שַׁבָּת אוֹ יוֹם טוֹב שֶׁאָז אָסוּר לְהַפְרִישׁ חַלָּה בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל - אֲזַי אִם לֹא הִפְרִישׁוּ כְּלָל מִקֹּדֶם, אָסוּר לֶאֱכֹל מִזֶּה. אֲבָל אִם הִפְרִישׁוּ כְּבָר לְחֻמְרָא, יֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁמֻּתָּר לֶאֱכֹל בְּלִי הַפְרָשָׁה. וּלְמַעֲשֶׂה יִתְכַּן לְהָקֵל רַק בְּשָׁעַת הַדְּחָק גָּדוֹל (בלק"ה שם מערך שי בשם מנחת יהודה, שמתיר. ויש חולקים. ובמנחת שי סימן יג ב, מיקל רק כשאין לו מה לאכול רק זה. ובפרט אם הפרישו בכיסוי מפה).

ג. כְּמוֹ כֵן אֶפְשָׁר לְצָרֵף אוֹתָם 'בְּסָדִין אוֹ מַפָּה', כְּדִלְהַלָּן:

(א) מַנִּיחִים אֶת הַבָּצֵקִים אוֹ הַמַּאֲפִים עַל סָדִין אוֹ מַפָּה, וּמְרִימִים אֶת קְצוֹת הַסָּדִין אוֹ הַמַּפָּה וּמְכַסִּים אוֹתָם גַּם מִלְמַעְלָה (שו"ע שם, ש"ך ה). וְאֵין צָרֵךְ שֶׁהַמַּפָּה תְּכַסֶּה אוֹתָם גַּם מֵהַצְּדָדִים (פרמ"ג תנז משב"ז א ושאר פוסקים).

(ב) מַפָּה זוֹ יְכוֹלָה לִהְיוֹת גַּם מְנֻיָּלוֹן אוֹ כָּל חֹמֶר אַחֵר (שבט הלוי ח"י קצב, שאין הדבר תלוי אם ראוי לקבל טומאה). וַאֲפִלּוּ מַפָּה חַד פְּעָמִית (פשוט מטעם הנ"ל).

(ג) יֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁדַּוְקָא אִם עוֹשִׂים בֵּן בְּסָדִין אוֹ מַפָּה אַחַת, אֲבָל אֵין מוֹעִיל אִם יַנִּיחוּ אוֹתָם עַל מַפָּה אַחַת וִיכַסּוּ עִם מַפָּה שְׁנִיָּה (חלת לחם ד ג. וכ"מ מריהטת לשון הפוסקים. ומסברא י"ל שהוא כדי שיהיה כעין כלי).

(ד) בְּצֵקִים אוֹ מַאֲפִים הַמְּנֻחִים עַל שֻׁלְחָן אוֹ מַגָּשׁ אוֹ מַדָּף שָׁטוּחַ לְגַמְרֵי - מַחֲלֹקֶת הַפּוֹסְקִים אִם מוֹעִיל אִם יְכַסּוּ אוֹתָם בְּסָדִין אוֹ מַפָּה וְכַדּוֹמֶה רַק מִלְּמַעְלָה מִבְּלִי שֶׁיִּהְיֶה גַּם מִלְּמַטָּה. וְלָכֵן לְכַתְּחִלָּה אֵין לְצָרְפָם בְּאֹפֶן זֶה. וְאִם בְּכָל זֹאת עָשׂוּ כֵּן, אִי אֶפְשָׁר לְבָרֵךְ עַל צְרוּף כָּזֶה. וְאִם הִפְרִישׁוּ בְּאֹפֶן זֶה, וְשׁוּב נִזְדַּמְּנוּ שֶׁמֻּנָּחִים בְּמָקוֹם שֶׁמִּתְחַיְּבִים בְּוַדַּאוּת, יֵשׁ לְהַחֲמִיר וּלְהַפְרִישׁ שׁוּב בְּלִי בְּרָכָה (י"א שאינו מועיל: פשטות המהרי"ל, המובא בש"ך. פרמ"ג שם. דרך החיים, נג ג. חלת לחם שם. וי"א שמועיל: הסמ"ג, להבנת הביה"ל תנז ד"ה והסל. וכן פסקו: מחצית השקל, תנז ג ד"ה ונראה. ערוה"ש, שכה ה. ובכה"ח שם כה, כתב שלכתחילה יש לצרף כהוגן אבל כשאין אפשרות מועיל. ובמקדש מעט שכה ט, נראה שמצדד שמצרף. ובביה"ל שם וכן בדרך אמונה שם קלח, שצ"ע למעשה. ולכן נראה שיש להחמיר לשני הצדדים)

מתחדשים

◆ **"הלב והמעיין":** מסע מיוחד במינו עם המשפיע הרב **דוד גבירצמן** שליט"א למז'בוז'-ברסלב-אומן, בסימן 'מסע אל מקור החיות', יתקיים אי"ה החל מיום חמישי ט"ז כסליו ועד ליום שלישי כ"א כסליו, ומיועד לגברים ומשפחות במתכונת מהדרין. לפרטים מלאים ולהרשמה למסע המופלא: 0534142598.

◆ **הודעה משמחת!** ארגון ההפצה **"ברסלב'ר"** מודיע על מהדורת ספרי רביז"ל מפוארים ומהודרים עם כריכה קשה דמוי עור, ובמחירים מסובסדים: סט ליקוטי הלכות מפואר בגודל רגיל ב120 ש"ח, סט כל ספרי היסוד ב256 ש"ח, ועוד. 0533148139.

◆ חדש ממפעל **'עיון הנחל':** שאלות לחידוד ב'עמוד היומי' בליקוטי מוהר"ן. 0733474176 שלוחה 3.

◆ **"לטייל בתורתו":** משאל מיוחד לציבור שיקבע עם איזה תורה יצאו במסלול **"לטייל בתורתו"** בזמן קיץ הבעל"ט. עד יום רביעי ניתן לבחור עד 3 תורות מתוך 10, ומיום חמישי עד סוף החודש אחד מתוך השלושה שיבחרו בסיבוב הראשון. ניתן להשתתף בסקר בקו: 042677313, או בנדרים פלוס.

◆ **פרויקט השיעורים:** להלן שיעוריו הקבועים של **הרה"ח ר' אברהם צבי קלוגר שליט"א** בבית מדרשו "נזר ישראל" רח' רבי אלעזר 55 רמב"ש ב': מדי בוקר, שיעור בשעה 8:30 | מדי יום שלישי בשעה 8:00 בערב: יסודות באור החסידות ועוד | מדי יום רביעי בשעה 8:00 בערב: בסוגיית 'כח הבחירה'. שיעור זה בלבד בלשה"ק | בשבת קודש: שיחות חיזוק אחר קבלת שבת, ובקידושא רבא | סעודה שלישית בזמן ר"ת | סעודת מלווה מלכה, כשעתיים וחצי אחר ר"ת | שידור חי ב'קול הלשון' ישיר: 036171019.

יו"ל ע"י מכון עלה לתרופה
בכל עניין או להצטרפות למנויים בדוא"ל:
A028080148@GMAIL.COM
פקס או הודעה קולית: 02-8080148
במקרים מיוחדים: 053-3175211 | 054-8591148
המערכת נסגרת מידי יום ראשון בשעה 19:00
לתרומות ונכישת נכס נצחי: עלה לתרופה, בנק מרכנתיל 17, סניף 725, חשבון 36645.

החיזוק השבועי

כִּי בְוַדַּאי בֹּא יָבֹא אוֹדֵנוּ שֶׁהוּא מְשִׁיחַ צִדְקֵנוּ, כִּי בְּשֵׁם קָדְשׁוֹ נִשְׁבַּעְתָּ לוֹ שֶׁלֹּא יִכְבֶּה נֵרוֹ לְעוֹלָם וָעֶד. וּבְכָל יוֹם מַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ ה' יִתְבָּרַךְ מֵאוֹרוֹ הַגָּדוֹל עַד אֲשֶׁר תִּצְמַח יְשׁוּעָתֵנוּ.

וְעַל-כֵּן צְרִיכִים לְהַאֲמִין שֶׁאֲפִלּוּ בְּתֹקֶף חֶשְׁכַת הַגָּלוּת הָאוֹר מוֹסִיף וְהוֹלֵךְ וְיָכוֹל כָּל אֶחָד בִּמְקוֹמוֹ לְהִתְקָרֵב לָאוֹר הַקָּדוֹשׁ הַזֶּה שֶׁהוּא אוֹר הַתּוֹרָה, שֶׁהוּא בְּחִינַת נֵר חֲנֻכָּה שֶׁמַּדְלִיקִין עַל-יְדֵי שֶׁזָּכוּ צַדִּיקֵי הַדּוֹר לַחֲזֹר וּלְהַמְשִׁיךְ אוֹר הַתּוֹרָה שֶׁלֹּא תִּשְׁתַּכַּח לָנֶצַח:

ליקוטי הלכות, שילוח הקן ה, ט

יהלום

כִּי בָאֱמֶת גַּם עִם כָּל אֶחָד וְאֶחָד ה' יִתְבָּרַךְ מוֹסִיף עָלָיו אוֹר חַסְדּוֹ וִישׁוּעָתוֹ בְּכָל יוֹם:

שם